

Spurningar til samfelagsfrøði

1. Mentan síða 5

A Lýs, hvussu tú fatar hugtakið mentan.

B Hugtakið mentan fevnir um fleiri fyrbrigdi. Nevn og viðger í minsta lagi 2 fyrbrigdi, sum hugtakið fevnir um

C Hví er tað neyðugt í einum samfelagi at hava reglur?

2. Mentan og arvur (s. 6)

A Eru fleiri mentanir í einum samfelagi?

B Nevn nakrar undirmentanir og greið frá teimum.

C Hví heldur tú at summi fólk “velja” at gerast partur av eini undirmentan?

3. Føroyingar føddir uttan fyri Føroyar (s. 7)

(c) Við støði í talvuni á síðu 7 skalt tú greiða frá ymiskum orsökum til, at føroyingar eru føddir aðrastaðni enn í Føroyum.

(c) Hví er bláa strikan so ovarlaga í talvuni?

(c) Hví er veksur appilsingula strikan so nógv aftaná 2006? Gev nakrar orsøkir, og hvat merkir hetta fyri fólkasamansetingina í Føroyum?

4. Føroysk mentan síða 9

A Nevn og viðger nøkur serføroysk mentanarfyribrigdi.

B Ein mentan broytist, sum frálíðir. Nevn nøkur føroysk mentanarfyribrigdi sum eru broytt tey seinastu 50 árin.

C Kann tað í vissum førum verða óheppi tá fleiri mentanir renna saman – nevn okkurt dømi?

5 Mentanarbroytingar síða 8

A Nevn í minsta lagi 4 ymiskar mentanir, sum tú sært í tínum gerandisdegi.

B Hvussu eru hesi mentanarfyribrigdini broytt tey seinastu 100 árin?

C Hvørjar orsøkir heldur tú eru til, at mentanir broytast?

6. Mentanaravirkan úr umheiminum síða 10

A Hvussu verður føroysk mentan í dag ávirkað úttanífrá?

B Hvørjar avleiðingar hevur útlendsk mentanaravirkan? Nevn nøkur ítøkilig viðurskifti.

C Nevn onkran útlendskan sið sum føroyingar hava tikið til sín seinastu árin og hvaðani ávirkanin kemur frá?

7 Mannarættindi og hugsjónir síða 59

A Hvat er Barnarættindasáttmálin?

B Hví er neyðugt við einum barnarættindasáttmála?

C Hvussu vóru barnarættindi í gomlum dögum?

D Hvønn kunnu børn venda sær til, um teimum tørvar hjálp?

E Veitst tú um aðrar rættindsáttmálar fyri serskiltan ból?

8. Mannarættindi og hugsjónir síða 60 - 63

A Greið frá hugtakinum, at menniskjan gert fræls.

B Nevn nøkur mannarættinda stríðsfólk?

C Kanst tú nevna trý frælsi sum oftast verða tikin fram í Grundlógini?

9. Mannarættindi og hugsjónir síða 73

(b) Greið frá um Konservatismuna - afturhaldshugsjónina.

(b) Hvat sigur konservatisman um menniskjunað?

10. Mannarættindi og hugsjónir síða 74

A Greið frá um liberalismuna - frælsishugsjónina

B Hvat sigur liberalisman um leiklutin hjá tí almenna.

11. Mannarættindi og hugsjónir síða 80 – 84.

A Greið frá um javnstøðu sum heild.

B Javnstøðustríðið í Føroyum

C Másliga javnstøðustríði hvat er tað?

D Hvat er beinleiðis og óbeinleiðis mismunur vegna kyn?

12 Búskapur, meira enn pengar, síða 87-89

a. Greið frá, hvussu fólk handlaðu, áðrenn pengar vóru til.

b. Hvussu eru pengar drívmeigin í búskapinum?

c. Hvussu ávirkast útboð og eftirspurningur? Brúka myndina á síðu 88.

d. Hevur tú nakra ávirkan á búskapin?

13 Búskapur, pengar í umferð og prísvekstur, síða 90 og 92.

- a. Hvat merkir tað, at pengar eru í umferð?
- b. Hvørji árin hevur tað, tá prísvekstur er?
- c. Hvat vísir talvan á síðu 92?
- d. Goymir tú tinar pengar, ella brúkar tú teir so hvørt?

14 Búskapur, ætlanarbúskapur og marknaðarbúskapur, síðu 98.

- A Greið frá um ætlanarbúskap (planøkonomi)
- B Greið frá um marknaðarbúskap
- C Greið frá um blandingsbúskap
- D Hvønn av hesum dámar tær best og hví?

15 Rúsdrekka síða 22-24

A Hvussu kann rúsdrekka ávirka upplivingarnar hjá ungum?

B Hvat er tað vanligasta sum ung fólk drekka

C Hevur hugburðurin hjá foreldrunum ávirkan á alkoholnýtluna hjá ungum?

D Hvørja ávirkan hevur bólkatrýst?

16 Royking síða 33 og síða 35

A Nær byrja roykjara at roykja?

B Hvat kann royking gera við lívsgóðskuna?

C Greið frá talvuni á síðu 35

17 Lógarbrot síða 42-44

A Hvat er eitt lógarbrot?

B Hví fremja fólk lógarbrot?

C Nevn dømi um hvussu lógir broytast gjøgnum tíðirnar

Misti meg burtur..... grein í kvf

18 Misti meg burtur

A Greið frá fyrimunum og vansom við at vaksa upp í fleiri mentanum

B Greið frá moderniseringspolitikkinum hjá Danmark í Grønlandi

C Hví vildu danir tálma fólkaøkstrinum í Grønlandi?

D Hvussu merkti Elin at tað vóru sosialir trupuleikar í Paamiut?